

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN LAUSUNTOPYYNTÖ HAJAJÄTEVESITYÖRYHMÄN
LOPPURAPORTISTA JA LUONNOKSESTA VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI
TALOUSJÄTEVESIEN KÄSITTELYVAATIMUSTEN TOIMEENPANOSTA VUOSINA
2010-2017

RYSY § 31

Ympäristöministeriö asetti 25.5.2007 työryhmän edistämään hajajätevesiasetuksen toimeenpanoa ja koordinoimaan eri osapuolten yhteistyötä. Työryhmä on luovuttanut loppuraporttinsa ympäristöministeriölle 2.3.2010. Työryhmän rinnalle ministeriö kutsui 5.6.2009 oikeustieteen lisensiaatti Lauri Tarastin selvittämään hajajätevesiasetuksen toimeenpanon nykytilaa ja siinä ilmenneitä ongelmia sekä tekemään ehdotuksen toimeenpanossa ilmenneiden ongelmien poistamiseksi ja toimeenpanon edistämiseksi.

Hajajätevesityöryhmä esitti tärkeimpinä hajajätevesiasetuksen toimeenpanoa edistävinä toimina seuraavaa:

- 1) Haja-asutuksen aiheuttamaa jätevesikuormituksen vähentämistä toteutetaan nykyisen lainsäädännön ja ohjeistuksen keinoin
- 2) Kiinteistökohtaista neuvontaa kehitetään yhteistyössä kuntien kanssa. Valtion talousarvioon lisätään tätä koskeva vuosittainen määräraha 5 miljoonaa euroa vuoteen 2014 saakka.
- 3) Viestintää tehostetaan ja kohdennetaan ympäristöministeriön johdolla yhteistyössä viranomaisten ja alan toimijoiden kanssa yhteisen suunnitelman mukaisesti
- 4) Asiantuntevaa ja puolueetonta suunnittelua käytetään kiinteistökohtaisen jätevesijärjestelmän valinnassa ja toteuttamisessa. Tätä edistetään saattamalla ostetut suunnittelupalvelut kotitalousvähennyksen piiriin kattavasti.
- 5) Jätevesikuormitusta ennalta ehkäisevät toimet otetaan huomioon arvioitaessa jätevesien käsittelytarvetta sekä suunniteltaessa käsittelyjärjestelmää.
- 6) Kokonaisvaltaisessa suunnittelussa kiinteistölle valitaan sen ympäristö- ja käyttöolosuhteisiin parhaiten soveltuva jätevesijärjestelmä.
- 7) Kiinteistön haltija huolehtii siitä, että kiinteistön jätevesijärjestelmä toimii säännösten edellyttämällä tavalla eikä ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheudu. Ostetut käytön ja huollon palvelut sisällytetään kotitalousvähennyksen piiriin vähintään vuoteen 2018 asti.
- 8) Kuntien vesihuollon kehittämissuunnitelmat päivitetään kattamaan myös haja-asutusalueiden jätevesihuolto. Kehittämissuunnitelmissa esitetään rajauksineen ne alueet, jotka on tarkoitus saattaa lähivuosina viemäriverkostojen piiriin.
- 9) Taloudelliset ohjauskeinot otetaan nykyistä tehokkaampaan käyttöön vauhdittamaan asetuksen toimeenpanoa vuoden 2013 loppuun mennessä.
- 10) Tieto- ja tiedotusjärjestelmiä kehitetään niin, että ne keskitetysti, reaaliajassa palvelevat rakentamisen valvontaa sekä jätevesijärjestelmien käytön- ja huollon organisointia ja toimivuuden valvontaa, sekä
- 11) Perustetaan asetuksen toimeenpanon seurantaryhmä.

Hajajätevesiryhmän loppuraportti on sähköisenä julkaisuna saatavissa osoitteessa www.ymparisto.fi > Palvelut ja tuotteet > Julkaisut > Ympäristöministeriön raportteja > YMra 4/2010.

Selvitysmies Lauri Tarasti esitti omassa hajajätevesiselvityksessään, että paljon keskustelua herättäneitä ongelmia asetuksen toimeenpanossa ratkaistaisiin neljällä säännöksellä.

- 1) Jos kaikki kiinteistöllä pysyvästi asuvat kiinteistönhaltija ovat iäkkäitä, millä tarkoitettaisiin 1.1.2014 vähintään 70 vuotta täyttäneitä, ei heiltä haja-asutusalueilla vaadittaisi uusia toimenpiteitä. Velvoitteet siirtyisivät seuraavalle sukupolvelle. Samalla estyisi se mahdollisuus, että vanhan sukupolven väistyessä vastikään tehdyt jätevesi-investoinnit osoittautuisivat hyödyttömiksi kiinteistön jäädessä asumattomaksi.
- 2) Päällekkäisten investointien välttämiseksi ne kiinteistöt, jotka kunnassa on suunniteltu viemäriverkon piiriin 31.12.2017 mennessä, vapautuisivat jätevesijärjestelmänsä tehostamistoimista ennen viemärin rakentamista.
- 3) Hajajätevesiasetuksen 12 §:n 4 mom. mukaan, jos kiinteistöllä tarvittavat toimet ovat kalleuden tai poikkeuksellisen teknisen vaativuuden vuoksi kiinteistön haltijalle kohtuuttomia ja ympäristöön aiheutuvaa kuormitusta on pidettävä vähäisenä, voidaan jätevesijärjestelmän parantaminen tehdä viimeistään 14 vuoden kuluessa eli siirtymäaika pidentyy neljällä vuodella. Tähän riittää kiinteistön haltijan perusteltu ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle 10 vuoden siirtymäaikana eli 31.12.2013 mennessä. Kalleutta arvioitaisiin sekä kiinteistön haltijan tulotason perustella että tarvittavien toimien suhteessa rakennuksen ja/tai kiinteistön arvoon.
- 4) Tämän ohella on voimassa ympäristönsuojelulain 18 §:n 2 mom. tarkoitettu lykkäämismahdollisuus, johon tarvitaan hakemus ja sen käsittely kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa. Tämä lykkäys voidaan myöntää enintään viideksi vuodeksi kerrallaan ja se voidaan toistaa, jos hajajätevesiasetuksessa edellytetyt toimet kokonaisuutena arvioiden ovat kiinteistön jäteveden käsittelyvaatimusten noudattamiseksi kiinteistön haltijalle kohtuuttomat ja ympäristöön aiheutuvaa kuormitusta on pidettävä vähäisenä.

Selvitysmiehen raportti on kokonaisuudessaan sähköisenä julkaisuna saatavissa osoitteesta www.ymparisto.fi > Palvelut ja tuotteet > Julkaisut > Ympäristöministeriön raportteja > YMra 25/2009.

Ehdotuksessa valtioneuvoston asetukseksi talousjätevesien käsittelyvaatimusten toimeenpanosta vuosina 2010-2017 2 §:ssä Lykkäykset esitetään, että hajajätevesiasetuksen mukainen siirtymäaika käyttökuntoisille jätevesijärjestelmille jatkuu 31.12.2017 asti,

- 1) kiinteistön haltija ja muut kiinteistöllä vakituisesti asuva ovat täyttäneet 70 vuotta

- 2) kiinteistö sijaitsee alueella, joka on vesihuollon kehittämissuunnitelmassa esitetty 31.12.2012 esitetty ulotettavaksi viemäriverkoston piiriin 31.12.2017 mennessä.

3 §:ssä todetaan, että kiinteistön haltijan on ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle 31.12.2013 mennessä, jos kiinteistöllä lykätään jätevesijärjestelmien parantamistoimia.

Kunnan tulee toimittaa Ely-keskuksille yhteenveto kaikista niistä kiinteistöistä, jotka ovat 1.1.2014 olleet vapautettuja talousjätevesien käsittelyä koskevista yleisistä vaatimuksista.

4 §:ssä on valvonnasta sanottu, että kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on kohdennettava talousjätevesien käsittelyvaatimuksien noudattamisen valvontaa jätevesien puutteellisesta käsittelystä aiheutuvan ympäristön pilaantumisen vaaran suuruuden perusteella. Erityisesti huomiota tulee kiinnittää erityisesti kiinteistöllä syntyvien jätevesien määrään ja laatuun sekä kiinteistön sijaintiin suhteessa pohjavesialueisiin ja vesistöön tai siihen johtavaan uomaan.

Ehdotuksessa valtioneuvoston asetukseksi talousjätevesien käsittelyvaatimusten toimeenpanosta vuosina 2010-2017 on esityslistan liitteenä. Muut asiaan liittyvät paperit ovat nähtävillä kokouksessa.

PÄÄTÖSESITYS (ympäristönsuojelusihteeri):

Rakennus- ja ympäristölautakunta antaa ehdotuksesta valtioneuvoston asetukseksi talousjätevesien käsittelyvaatimusten toimeenpanosta vuosina 2010-2017 seuraavan lausunnon:

Uusi asetus talousjätevesien käsittelyvaatimuksista on periaatteessa turha, sillä ympäristönsuojelulain 18 §:n 2 momentissa ja hajajätevesiasetuksen 12 §:n 4 momentissa on kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle annettu mahdollisuus myöntää kiinteistölle lupa poiketa hajajätevesiasetuksen velvoitteista. Poikkeus voidaan myöntää, jos asetuksessa edellytetyt toimet kokonaisuutena arvioiden ovat kiinteistön jäteveden käsittelyvaatimusten noudattamiseksi kiinteistön haltijalle kohtuuttomat ja ympäristöön aiheutuvaa kuormitusta on pidettävä vähäisenä. Uudessa asetuksessa kaikki yli 70-vuotiaat saisivat kategorisesti siirtymän vuoden 2017 loppuun. Ympäristöministeriön muistiossakin todetaan, että kaikki yli 70-vuotiaat eivät ole samassa asemassa taloudellisesti eivätkä myöskään jätevesien aiheuttamien haittojen suhteen. Myös toteamus, että iäkkäät asuvat vanhoissa kiinteistöissä ei välttämättä pidä paikkaansa. Esim. mautiloilla sukupolvenvaihdon yhteydessä väistyvälle sukupolvelle on voitu rakentaa uusi kiinteistö. Tuntuukin kohtuuttomalta, että heidät kaikki ”niputetaan” tällä tavalla yhteen. Asia voitaisiin hoitaa ohjeistamalla kunnan ympäristönsuojeluviranomaista huomioimaan vapautuspäätöksissä kiinteistöllä asuvan ikä sekä mahdollisuus kiinteistön jäämisestä asumattomaksi lähitulevaisuudessa.

2 §:n 2 momentissa vapautus annetaan myös kaikille kiinteistöille, jotka tulisivat viemäriverkoston piiriin vuoteen 2017 mennessä. Myös näissä

tapauksissa kunnan ympäristöviranomaisen varmasti myöntää vapautuksen tai ei vaadi jätevesijärjestelmän uusimista. Jo nyt jäteveden käsittelyjärjestelmän uusimisen toimenpidehakemuksen yhteydessä, jos alueelle tiedetään tulevan viemäriverkko, otetaan asiakkaaseen yhteyttä, ja kysytään, haluaako asiakas varmasti uusia jätevesijärjestelmänsä.

Jos asetus kuitenkin tulee voimaan, tulee ympäristöviranomaisille antaa selkeät ohjeet asetuksen toteuttamisesta. Esimerkiksi mikä on käyttökuntoinen jätevesijärjestelmä. Muistiossa todetaan, että kiinteistöllä on asetuksen 1.4.2004 voimaan tullessa ollut käyttökuntoinen jätevesijärjestelmä. Eli riittävätkö saostuskaivot tällöin, myös esimerkiksi pohjavesi- ja ranta-alueilla. Toki ympäristönsuojelulain 8 §:ssä kielletään pohjaveden pilaaminen. Käytännössä kuitenkin tämän osoittaminen esimerkiksi jätevesien osalta on osoittautunut hankalaksi.

PÄÄTÖS:

Päätösesitys hyväksyttiin.

Toimeenpano: Ympäristöministeriö

Lisätietoja: ympäristönsuojelusihteeri Minna Isokallio 0400 500 244 tai etunimi.sukunimi@askola.fi

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa:

Askolassa 30.3.2010

Taina Ahola
toimistosihteeri